

Geen nieuwe fouten in rapport klimaat

Door onze redactie wetenschap
ROTTERDAM, 6 JULI. Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft geen belangrijke nieuwe fouten ontdekt in het laatste rapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) over de gevolgen van klimaatverandering. Het PBL was door milieuminister Cramer (PvdA) gevraagd onderzoek te doen naar het werk van het IPCC, toen bleek dat er onjuistheden zaten in hun rapportages. Hier en daar stuitte het PBL op een kleine fout, verschrijving of een vaagheid, maar die tasten de hoofdconclusies niet aan. Die luiden dat klimaatverandering nu al waarneembaar is en ernstige gevolgen kan hebben.

Het Planbureau, dat zijn conclusie gisteren presenteerde, heeft kritiek op de wijze van werken van het IPCC. In de samenvattingen van IPCC-rapporten staan conclusies die niet zijn onderbouwd. Soms wordt geen onderscheid gemaakt tussen gevolgen van klimaatverandering en overbevolking. Ook is er te weinig aandacht voor gunstige effecten van klimaatverandering. Ondanks uitputtende voorzorgsmaatregelen schiet de kwaliteitscontrole nog tekort. Die zou professioneler moeten worden.

Het IPCC is het in 1988 opgerichte klimaatpanel van de Verenigde Naties. Om de vijf jaar vatten drie IPCC-werkgroepen van klimaatverandering, werkgroep II de gevolgen. Begin dit jaar ontstond commotie toen bleek dat het rapport van werkgroep II het tempo overdreef waarin de Himalayagletsjers smelten. Kort daarop bleek dat het rapport ook blunderde over het deel van Nederland dat beneden zeeniveau ligt. De Tweede Kamer vroeg minister Cramer de kwaliteit van het rapport te onderzoeken.

De onderzoeksopdracht ging naar het PBL. Dat had niet de mankracht om het hele rapport van ongeveer duizend pagina's zin voor zin na te lopen. Het heeft zich vooral geconcentreerd op een samenvatting van de samenvattingen van de verschillende hoofdstukken, aannemende dat het vooral dit stuk is dat door beleidsmakers gelezen wordt.

In deze samenvatting trof het PBL binnen een tabel met 32 hoofdconclusies een notitie aan over het aantal Afrikaanse dat te lijden kan krijgen van droogte die behoeftzamer was dan noodzakelijk. Van zes andere hoofdconclusies was onduidelijk hoe men tot het oordeel was gekomen, al was dat in het onderliggende rapport wel terug te vinden. In andere gevallen werden tamelijk lokale effecten te luchthartig naar regionale veranderingen vertaald. In de literatuerverwijzingen zaten nogal veel slordigheden.

Later dit jaar zal ook de internationale InterAcademy Council (IAC) nog een oordeel geven over het opereren van het IPCC.

De uitspraak over

De arts wist van het ‘internettribunaal’

Mag een patiënt die zich slecht behandeld voelt een website over een dokter beginnen, met diens naam als webadres?

De Zaak. Een neuroloog leest in het blad *Medisch Contact* een artikel over een stichting die zich inzet voor slachtoffers van medische fouten en die de website www.zwartelijstartsen.nl heeft. De initiatiefnemer wil de medische stand wakker schudden met „shocktherapie”.

De neuroloog staat op die zwarte lijst vermeld. Hij beschrijft per ingezonden brief in *Medisch Contact* hoe hij daar is terechtgekomen. Hij zegt één keer een consult aan een „prominent” van de stichting te hebben gegeven. Deze eiste een „beeldvormend” onderzoek, had „als getuige” de taxichauffeur meegenomen, maar weigerde inzage in de medische voorgeschiedenis. Haar klachten wezen niet op enige neurologische aandoening, „integendeel”. De patiënte kreeg dus van hem geen MRI-scan of ander onderzoek.

De dokter schreef dat de stichting „kwaadaardige onzin” verspreidt van „wranke wrokkers die hun zin niet krijgen”. Hij meent dat artsen ten onrechte niet beschermd worden tegen zulke „intringers” in hun spreekkamers. Hij maakt bezwaar tegen „internettribunalen” voor artsen.

De stichting eist daarop rectificatie wegens laster. De casus uit zijn brief kon alleen op de initiatiefnemer slaan. De dokter zou

Natuur Stokjes van red cedar en moderne elektronica bepalen de paraatheid van de brandweer

Ruim 150 hectare natuur ging sinds afgelopen vrijdag verloren door een grote brand op de Strabrechtse Heide. Foto WFA

Bij index 90 staat de blushelikopter klaar

Natuurbranden zijn lastig te voorkomen, maar je kan je er wel op voorbereiden. De brandweer op de Veluwe heeft het meetsysteem voor brandrisico verbeterd.

Door onze redacteur ARJEN SCHREUDER
HOENDERLOO, 6 JULI. Vroeger bepaalden brandweermannen de kans op een grote natuurbrand onder meer door stokjes te wegen. Hoe lichter het hout, des te droger. En hoe droger de stokjes, des te groter de kans op „onbeheersbare uitbreiding” van een brand.

Een medewerker van het bezoekerscentrum van Nationaal Park De Hoge Veluwe vertelt hoe dat tot in de jaren negentig nog ging. „Elke dag om één uur ’s middags haalden we die stokjes weg en legden ze op de weegschaal. Het gewicht moesten we faxen naar de brandweer. Maar soms zat er vogelpoep op en dan moesten we dat er eerst afpeuteren. En heel soms vergaten we om te wegen. Kregen we om kwart over één telefoon van de brandweer en dan wist ik het meteen al: shit, fax vergeten.”

Tegenwoordig staat in een voor het publiek afgesloten binnentuin van het bezoekerscentrum een hypermodern meetstationnetje. Met

een regenmeter. Een sensor voor temperatuur en luchtvochtigheid. Zonnecellen die de kracht van de zon meten en de batterij opladen.

Een luchtdrukmeter. En helemaal onderaan: toch nog een houtje. Een rond stokje red cedar. Wegen hoeft niet meer. Een magnetische sensor meet elke tien minuten de weerstand die het elektromagnetisch veld als gevolg van vocht ondervindt. Hoe meer weerstand, des te meer vocht in het stokje. En hoe meer vocht, des te hoger het *stokgewicht*, een internationale maat om het risico op uitbreiding van bosbranden te bepalen.

Op het dak van het bezoekerscentrum staat een windmeter. „Die moet in Nederland altijd op tien meter hoogte staan”, zegt brandweerman André Renkens, geestelijk vader van het nieuwe systeem. „Wind is ontzettend belangrijk. We rekenen de mate van wind altijd dubbel. Van wind hangt heel veel af. Het kan dagenlang droog en vijftigertig graden warm zijn, maar als het windstil is, geven wij geen *code rood*. Als het na een regenbui windkracht zeven wordt, geven we wel code rood, dat wil zeggen: zeer groot gevaar.”

Een natuurbrand kan op vele manieren ontstaan. De brand kan zijn aangestoken of iemand kan een brandende peuk hebben weggegooid. Er kan glas hebben gelegen. Een hete katalysator van een geparkeerde auto kan gras in brand hebben gezet. Vonken van een passerende trein kunnen een

brandhaard hebben veroorzaakt. Verhindere dat een bosbrand ontstaat, kun je met dit systeem niet, zegt André Renkens, werkzaam bij de brandweer in Apeldoorn, om precies te zijn de veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland. „Wij bepalen niet het risico op een brand. Wij bepalen hoe groot het risico is op een onbeheersbare uitbreiding van een natuurbrand.”

Renkens heeft twee functies. Zijn „koude functie” op kantoor is die van hoofd materieel en logistiek. Zijn „warme functie” bij een brand is hoofdofficier van dienst (HOVD). Hij is zojuist teruggekomen van de bluswerkzaamheden op de Strabrechtse Heide bij Eindhoven.

Nee, het meetsysteem van Renkens had misschien niet kunnen verhinderen dat op de Strabrechtse Heide ruim driehonderd voetbalvelden hei en bos verloren zijn gegaan. Feit is wel dat Zuid-Oost-Brabant, net als veel andere delen van het land, nog niet is aangesloten op het meetsysteem.

Nederland telt slechts vijftien meetstations. Terwijl dat meetsysteem, nu anderhalf jaar in gebruik op basis van vrijwilligheid, toch bijzonder handig is voor operationele beslissingen in geval van een natuurbrand. Ook voor het publiek trouwens; op een website staat, op

basis van het meetnet, waar welk gevaar voor natuurbranden dreigt.

Op de Veluwe staan vier meetstations. Behalve in het Nationaal Park staan die op terreinen van Defensie. Elke tien minuten zenden de stations gegevens door die op de laptop onmiddellijk af te lezen zijn. De metingen van de stokjes door de sensor gaan altijd door, dus je bent minder afhankelijk van mensen, je hoeft minder vaak onderhoud te plegen en ook hoeft je maar één keer te ijken. „Vroeger moest je er vaak heen om te kalibreren, bijvoorbeeld omdat er een vogel op had gepoept of omdat er gras tegenaan was gegroeid”, zegt André Renkens.

Alle metingen worden samengevat in een *M8 index*, die van nul tot honderd loopt. Is de index hoger dan 35, dan is sprake van klein gevaar en wordt ingezet op „normaal uitrukken”. Komt de index boven de 55, dan is er groot gevaar en dat betekent code oranje. Dan staan vier brandweerauto's klaar en geldt als advies aan gemeenten een stookverbod voor tuinafval, alsmede een verbod op roken, barbecuen en andere vormen van open vuur in de natuur. Komt de index boven de 75 uit, dan is sprake van zeer groot gevaar. Boven de 90 wordt het leger gevraagd paraat te staan met de Chinook voor een *fire bucket operation*, waarbij die he-

likopter tot tienduizend liter water kan meedragen. „Moet-ie wel blijven vliegen, want als zo'n helikopter stilstaagt met die zak water, dan stort-ie neer.” Bij zeer groot gevaar hoort ook het zogeheten *kazernen* van de vrijwillige brandweer; die kan dan in anderhalve minuut uitrukken.

Op de terugweg naar Apeldoorn, in de terreinwagen, vertelt Renkens opnieuw over de gevaren van natuurbranden. „Tegen mijn vrouw zeg ik altijd: als je in het bos loopt en je ruikt een brandlucht: hup, meteen het bos uit. En met de wind mee.”

Want de brandweer kan het niet vaak genoeg herhalen: wind is belangrijk, vooral in een dichtbevolkt gebied als Nederland. Renkens: „Je hoeft op de Veluwe nooit verder te kijken dan zowat twee kilometer om bebouwing tegen te komen.” En vergeet de campings niet: „Een camping is hier nooit verder dan vijf kilometer weg.”

En stel nu eens dat een brand zich met zevenhonderd meter per uur uitbreidt. André Renkens: „Dan moet de brandweer bij aankomst meteen besluiten of een camping wordt ontruimd. Dat mag geen uren duren.”

➤ Kijk voor een actuele stand van het brandgevaar op www.natuurbrandgevaar.nl

Veel jonge roofvogels gedood in Friesland

Door onze correspondent LEEUWARDEN, 6 JULI. In Friesland worden roofvogels op grote schaal gedood, zegt de Friese Milieufederatie. Ze worden vergiftigd en afgeschoten. Kopjes van jonge roofvogels worden afgeknipt, nesten met buksen beschoten, eieren kapotgesmeten. In de eerste helft van dit jaar werden 104 gevallen geregistreerd van verstoring van nesten en doden van roofvogels. In heel 2009 waren dat er ongeveer 70. Het gaat vooral om buizerds (75), bruine kiekendieven (14) en haviken (12). Volgens de milieurogansatie worden jaarlijks honderden roofvogels gedood.

In bepaalde delen van Friesland wordt niet meer geteld, omdat de dieren daar systematisch en massaal worden uitgeroeid. „In het oosten en midden van de provincie zijn streken waar geen roofvogeljong meer groot wordt,” zegt Simon Bijlsma van de Milieufederatie. „Onderzoekers vinden dit

zo demotiverend dat ze daar niet meer tellen.”

Friesland is de provincie waar landelijk de meeste roofvogeldoding plaatsvindt. „Heel triest”, zegt Bijlsma. Hij denkt dat de daders vooral moeten worden gezocht in kringen van weidevogelbeschermers. „De Bond van Friese Vogelwachten zegt keer op keer dat er te veel roofvogels zijn en dat die kuikens van grutto's en Kieviten opvreten. Zo creëer je indirect een klimaat waarin bepaalde lieden roofvogels om zeep helpen.”

Roofvogels eten echter meer soorten prooi, weet Bijlsma. „Een buizerd bijvoorbeeld vreet vooral muizen.” Hij pleit voor meer voorlichting aan de jeugd over de rol en het nut van roofvogels in Friesland. Ook moet de politie meer optreden.

De Friese vogelwachten ontkennen desgevraagd dat ze aanzetten tot het doden van roofvogels en keuren het doden ervan af.

Bureau voor de Statistiek (CBS). Naar vertrouwen in artsen en het onderwijs is niet gekeken.

In het algemeen steeg het vertrouwen van burgers in elkaar en in de instanties, zo blijkt. In 2008 had 64 procent van de mensen vertrouwen in „elkaar” – bekenden en onbekenden – tegen 58 procent in 2002. Bij 62 procent van de mensen bestond vertrouwen in de rechters, tegen 52 procent in 2002. Het minste vertrouwen krijgt het Europees Parlement. In 2008 had

Hof moet toch vervolging chef Trafigura bekijken

DEN HAAG, 6 JULI. Het gerechtshof in Amsterdam moet opnieuw bekijken of topman Claude Dauphin vervolgd mag worden in verband met de affaire rond het schip Probo Koala. Dat heeft de Hoge Raad vandaag bekendgemaakt. Dauphin was president-directeur van Trafigura, in wiens opdracht de Probo Koala in de zomer van 2006 voer. Het Openbaar Ministerie (OM) beschuldigt de man ervan dat hij leiding heeft gegeven aan de uitvoer van afvalstoffen naar een land in Afrika. Het schip voer op 5 juli 2006 weg uit Amsterdam, het afval werd vanaf 19 augustus gelost in Ivoorkust. Dauphin maakte bezwaar tegen de dagvaarding, omdat hij pas half augustus wist dat er afvalstoffen aan boord waren. Het hof verklaarde het bezwaar gegrond, waarna het OM in cassatie ging bij de Hoge Raad. (ANP)

‘Vertraging dreigt bij dijkversterking’

Door een onzer redacteurs
ROTTERDAM, 6 JULI. De waterschappen slaan alarm over dreigende vertraging van het versterken van de belangrijkste dijken in Nederland. Doordat versterking van de zogenoemde primaire waterkeringen niet twee miljard maar drie miljard euro blijkt te gaan kosten, wil minister Eurlings (Verkeer en Waterstaat, CDA) de inmiddels begonnen werkzaamheden over twee extra jaren uitsmeren, tot 2017. Dat vinden de waterschappen te lang duren. „Deze beslissingen dilden geen uitstel, daarop moeten wij geen concessies doen”, zegt dijkgraaf Jan Geluk namens de waterschappen.

Politie schiet man neer in Rotterdam

ROTTERDAM, 6 JULI. Een agent van de Rotterdamse politie heeft vanochtend een man neergeschoten die met een mes op hem afkwam. De man is in het ziekenhuis aan zijn verwondingen overleden. Rond 6 uur kwam bij de politie een melding binnen van een ruzie in een Rotterdamse woning in de deelgemeente Delfshaven. Toen twee agenten arriveerden, kwam de man aanrennen met een mes in zijn hand. Volgens de woordvoerder van de politie is uit noodweer een schot gelost. De Rijksrecherche doet onderzoek naar het schietincident. (ANP)

Kinderoncologisch centrum in A'dam

DEN HAAG, 6 JULI. Het Nationaal Kinderoncologisch Centrum (NKOOC), waarvan de oprichting eerder dit jaar werd aangekondigd, komt op het terrein van het Nederlands Kanker Instituut - Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis (NKI-AVL) in Amsterdam te staan. De nieuwe kliniek opent naar verwachting in 2013. Dat is gisteren bekendgemaakt. Artsen en ouders van kankerpatiënten denken dat één behandelcentrum beter is voor zowel het onderzoek als voor de behandeling van kanker bij kinderen. De koepel van de acht universitaire ziekenhuizen in Nederland erkent de noodzaak van concentratie, maar vindt het beter als kinderoncologie gekoppeld blijft aan algemene kindergeneeskunde. (ANP)

Mensensmokkel op Antillen aangepakt

WILLEMSTAD, 6 JULI. Op de Antillen is gisteren een bende Chinese mensenhandelaars opgepeld. De Curaçaose politie maakte bekend dat zeventien mensen in de zaak zijn opgepakt op Bonaire, Curaçao en Aruba. Ook werden bij huiszoekingen computers, documenten en ruim een half miljoen Antilliaanse gelden in beslaggenomen. De personen zouden vanuit Hongkong via Amsterdam op de Antillen terecht zijn gekomen. Onder de arrestanten zijn zowel mensen die verdacht worden van mensensmokkel en het vervalsen van identiteitspapieren, als personen die illegaal op de eilanden verblijven. (ANP)

➤ **nrc.nl/ binnenland**
Bekijk een fotoserie van de Frisian Solar Challenge en lees de bijbehorende reportage van correspondent Karin de Mik.

Vertrouwen in politie groeit

Door een onzer redacteurs
ROTTERDAM, 6 JULI. Politie en justitie kregen tussen 2002 en 2008 steeds meer vertrouwen van de burger. In 2008 stelde 73 procent van de burgers te kunnen rekenen op de politie, die daarmee meer vertrouwen kreeg dan alle andere onderzochte instituties, zoals de rechterlijke macht, het parlement, politici, de Verenigde Naties en het Europees parlement. Dit blijkt uit gisteren gepubliceerd onderzoek van het Centraal

Correcties & aanvullingen

Frank Snoeks

In de rubriek *Zapklikkees* werd gisteren voetbalcommentator Frank Koen's vermeld. Hij heet Frank Snoeks.

FOLKERT JENSM A